

MILLS ZAGOVARJA KAPITALISTIČNI SISTEM

V svojem govoru pred senatnim odsekom je zakladniški tajnik obsojal radikalni blok v spodnji zbornici, ki je izsilil sprejetje načrtov glede obdavčenja bogatinov in korporacij

Washington, D. C., 7. apr.—Zakladniški tajnik Ogden L. Mills je včeraj povzdigoval ameriški kapitalistični sistem in mu pel slavo, obenem pa je obsodil tiste, ki hočejo uporabiti davčno oblast federalne vlade za zgraditev socialističnega ekonomskega sistema.

Mills je imel svoj govor pred senatnim finančnim komitejem in se je nanašal na davčno predlog, ki je bila sprejeta v nižji kongresni zbornici in katera vsebuje provizije dodatnih davkov na visoke dohodke, ki naj bi prinesli zvezni vladi milijardo dolarjev novih dohodkov. Obsodil je obdavčenje bogatinov in korporacij in radikalni blok, ki je odgovoren, da je bil načrt davka na blago poražen v zbornici.

"Bolje je, ako gremo do skrajnosti kot pa da bi uvažali socialistične metode neposredno," je dejal Mills. "Ako že hočemo potom zakonodajni uničiti mobilizirani kapital, razbiti njegovo centralizirano silo v posamezne enote in skupine, bi jaz raje videl vzpostavitev napol socialistične države, v kateri bi se kapital vseeno lahko koncentriral v nekaterih korporacijah, ki bi nosile omejene dohodke investicij. Pripravljen sem iti tako daleč raje kot voditi sobota-žo proti obstoječim industrijam s pomočjo takih provizij kot jih vsebuje davčna predloga, ki je bila sprejeta v zbornici."

Mills je rekel, da je prišel pred senatni komitej z namenom, da se omenjene provizije izključi iz davčne predloge in namoesti z drugimi, katere vsebuje davčni program zakladniškega departmanta, ki ga je prvotno predložil odsek za pota in sredstva v nižji zbornici.

Beda poglajala dve ženski v samomor

Končali sta si življenje, ko sta soproga zaman iskala delo

Chicago, 7. apr.—Dve mladi ženski, kateri nista več mogli prenesti bede, katero je prinesla depresija, sta včeraj popoldne izvršili samomor.

Mrs. Mary Farrington, stara 25 let, se je ustrelila v svojem stanovanju na 2836 N. Albany ave. Ko je dospela policija, je našla poleg matere njene dve leti starega sinčka, ki se je sklanjal nad truplom in jokal.

Njen mož Harry Farrington je dejal, da je njegovo ženo poglajala v samomor bolezen njene matere in skrb, ker ni on mogel dobiti dela. Zadnji tork je šla njegova žena k jezeru, da se tam vtopi, a se je vrnila in potem obljubila, da ne bo več mislila na samomor.

Druga žena, ki je izvršila samomor, je bila mrs. Marie Daniels, stara 31 let in bivača na 2905 Greenleaf ave. Tudi njo je poglajala v smrt beda in skrb, ker je bil njen mož brez dela že več mesecev.

Miller odklanja kandidaturu
Columbus, O.—Dr. Herbert A. Miller, ki je izgubil službo kot profesor sociologije na državni univerzi, ker je nasprotoval militarističnemu vzbujanju, ne bo kandidat za gubernerja na listi progresivne stranke. Dejaj, da ima praktičnih izkušenj na političnem polju in da bo lahko storil več za spremembo ekonomskega sistema, ako bo še nadalje poučeval sociologijo, kot v političnem življenju.

Operatorji odklanjajo pogajanja

Krog 25,000 rudarjev na stavki v vzhodnem Ohiu, Državna delavska federacija obljubila pomoč

Columbus, O.—(FP)—Lee Hall, predsednik šestega premogovnega distrikta UMWA, je naznanil, da je stavka na premogovnem polju v vzhodnem delu države skoro popolna. Krog 90% premogovnikov počiva, ker je več kot 25,000 rudarjev pustilo delo. Hall pravi, da bodo rudarji vztrajali v boju, dokler ne bodo operatorji podpisali pogodbe. Slednji so bili že štirikrat povabljeni, naj pošljejo svoje zastopnike na skupno konferenco, toda vselej so odklonili. Situacija je zelo kritična in operatorji, okrajne in državne oblasti se posvetujejo, kako bi preprečili širjenje stavke.

Premogovne kompanije in West Virginiji trdijo, da se je neznanost število rudarjev pridružilo stavkarjem; da pričakujejo večjega odpora, kaže poziv na člane Ameriške legije, naj vstopijo v službo kot stražniki. Tisti legionarji, ki imajo izkušnje iz svetovne vojne, imajo prednost.

Hanna Coal Co., ena največjih premogovnih družb v vzhodnem Ohiu, je naznanila, da ne bo obnovila obrata. Zagrozila je, da bo potegnila vso masinerijo iz premogovnikov, ako se rudarji v kratkem ne vrnejo na delo.

Thomas J. Donnelly, tajnik državne delavske federacije, je izjavil, da bo organizacija nudila vso mogočo pomoč rudarskim stavkarjem. V kratkem bo imel izvršni odbor sejo in apeliral bo na člane za prispevke v podporo stavkarjem.

Nedavno se je vršila konferenca med rudarji in zastopniki Sunday Coal Co., toda doslej ni ničesar, ker so operatorji odklonili pogoje rudarske unije.

Rešitev zamorcev je le v socializmu

Posnemanje belopolitcev jim bo prineslo le razočaranje, pravi Norman Thomas

New York.—"Nič ni bolj patetičnega," je rekel Norman Thomas na shodu zamorcev v Harlemu, "kot upanje, da se ameriški zamorci lahko rešijo, ako posnemajo belopolitce in razvijejo srednji razred zamorskih biznismenov. Zakaj kopirati razredno družbo belega človeka, ki je njegovi civilizaciji že skoraj prinesla pogin?"

"Ne razumite me napačno: Jaz verujem v enakopravnost vseh plemen. Kar želim poudariti, je to, da ne smete tritati svoje, ki je plemenske energije, svojega stremljenja po osvoboditvi potom kopiranja umirajoče civilizacije. Rajši nam pomagajte zgraditi delavsko republiko v Ameriki, ki bo vredna članica v federaciji nove kooperativne družbe človeštva. S tem v mislih vas socialistična stranka vabi v svojo aredo kot sodruge. Mi se zavezujemo, da si bomo z vami vred prizadevali odstraniti vse rasne ovire in razredne meje in zgraditi bratovščino svobodnega človeka."

Japonci se uče od "zapadnjaške civilizacije"

Los Angeles, Cal.—Kljub napetim odnosom med Japonsko in "zapadnjaško civilizacijo" radi ekonomske eksploatacije Kitajske, jo Japonci že dosledno posnemajo v vseh področjih. Ker Japonci že dobro letajo po zraku ob belem dnevu, ampak jim defa večje preglavice nočna aviatika, je vlada poslala v Združene države aviatičnega inženirja Y. J. Lida, da preučuje ameriško tehniko nočnega letalstva. Pri utrjevanju svoje hegemonije na Daljnem vzhodu ji bo tudi to znanje prav prišlo, kot ji je prav prišlo znanje o tehniki ameriškega imperializma, katerega dosledno posnema.

POLOM MIROVNIH POGAJANJ V ŠANGAJU

Rešitev problema bo ponovno predložena Ligi narodov. Kitajci pravijo, da ne morejo sprejeti japonskih pogojev. Nova vlada organizirana v kitajskem distriktu

Šangaj, 7. apr.—Propozicija glede zaključka mirovne konference med Japonci in Kitajci bo danes ponovno predložena Ligi narodov v rešitev, ker ni nikakega rezultata. Ko je potekla pogodba, je bil obrat ustavljen tudi v Indijani, ker medna lest vica v Illinoisu določa lestvice za rudarje v Indijani.

Zastopniki Kitajske pravijo, da je sporazum z Japonci nemogoč, ker so pogoji slednjih nepremisljeni in žaljo kitajsko narodno čast. Japonski delegati nočejo nič slišati o odpoklicu čet s šangajskega ozemlja. Kitajci pa nočejo nadaljevati pogajanj, dokler bodo japonske čete ostale na kitajskih tleh.

Situacija je postala še bolj komplicirana radi formacije nove vlade pod japonskim pokroviteljstvom v Čapeju, v kitajskem distriktu Šangaja. Ta distrikt so kitajske čete pogumno branile v pričetku japonske invazije.

Nova vlada je bila organizirana pod imenom "Začasna asociacija za vzdrževanje miru" in je že postavila svojo policijsko silo v kitajskem distriktu, katero podpirata japonska armada in mornarica. Naložila je tudi carino na blago, ki se izvažja iz Čapeja v mednarodno naselbino in kitajske teritorije.

Ustanovitev nove vlade je ponovno razburila protijaponske grupe in kitajski študenti prirejajo demonstracije proti japonskemu imperializmu.

Radioprogram Lige za industrijsko demokracijo

Chicago.—Čikaška postojanka Lige za industrijsko demokracijo je aranžirala serijo govorov, ki bodo ob pondeljkih večer poslani po radiu s postaje WCFL ob 9:15. Nanašajo se na gospodarsko situacijo in brezposelnost.

Prihodnji pondeljek zvečer 11. aprila bo govorila Mary B. Gilson, profesorica ekonomije na čikaški univerzi. Njen predmet bo: "Debunking the dole."

Dne 18. aprila bo govoril o razmerah med farmarji profesor Arthur Holt s čikaškega teološkega semenišča. On je s skupino študentov nedavno preiskaval razmere med farmarji v Michiganu in Indijani.

Dne 25. aprila bo govoril Carl Borders, ligin tajnik, "o bedi in profitnem sistemu." Postaja WCFL operira na 970 kilociklov.

Cappellini odselili kazen

Luzerne, Pa.—Rinaldo Cappellini, bivši predsednik prvega premogovnega distrikta UMWA, je bil izpuščen iz zaporu, kamor je bil poslan na obtožbo požiga svoje hiše.

Problemi illinois-kih rudarjev

Ustavitev obrata povečala krizo na premogovnem polju

Chicago.—(FP)—Kako dolgo bodo premogovniki v državi Illinois počivali, je predmet pesimističnih ugibanj. Nekateri opazujevali pravijo, da bo preteklo več mesecev, predno bi obrat obnovljen.

Večtedenska konferenca med zastopniki dvanajstega distrikta in operatorji ni prinesla nikakega rezultata. Ko je potekla pogodba, je bil obrat ustavljen tudi v Indijani, ker medna lest vica v Illinoisu določa lestvice za rudarje v Indijani.

Zastopniki rudarjev so sicer predlagali začasen dogovor, da bi preprečili ustavitve obrata tekom pogajanj, kar pa so operatorji odklonili. Očividno namen slednjih je, prisiliti rudarje na sprejetje lestvice, ki bo potisnila življenjski standard na najnižjo stopnjo. Predlagali so že, naj se meza zniža na \$3.60 na dan, da bodo lahko konkurirali s premogovnimi kompanijami v drugih državah. Ako bodo rudarji sprejeli to mezo, potem to pomeni samomor njihove organizacije v Illinoisu.

Število prizadetih rudarjev v Illinoisu je krog 50,000. V tem niso vključeni rudarji, ki so brez dela že skoro dve leti. Teh je približno 25,000.

Eden od glavnih problemov, pred katerim stoji rudarska unija, je oskrba rudarskih družin. Niti ena oseba izmed petsto nima prihrankov ali drugih sredstev za preživljanje. Nasičevati jih bo morala unija ali pa država, morebiti oboje.

John Walker, predsednik dvanajstega distrikta, je podal izjavo, v kateri obtožuje operatorje, da so zavrnili vse poskuse za poravnavo, ki naj bi bila preprečila tragedijo.

Priziv proti ekszekuciji mladih zamorcev

Intl. Labor Defense najel slovitga jurista, ki bo vodil boj pred zveznim vrhovnim sodiščem

New York.—(FP)—Kot voditelja priziva, ki bo vložen pred zveznim vrhovnim sodiščem proti smrtni obsodbi mladih zamorcev iz Alabame, je Mednarodna delavska obramba najela prominentnega jurista Waltera Pollacka iz New Yorka. Kot znano je bilo osem zamorcev v Scottsbورو, Ala., obsodjenih na smrt na obtožbo posilstva dveh belopoltnih deklet, katero obsodbo je alabamsko vrhovno sodišče potrdilo.

Walter Pollack je pred vrhovnim zveznim sodiščem že večkrat z uspehom nastopal in izvajal oprostitve Benjaminu Gitlowu, ki je bil obsodjen na več let zaporu radi kriminalnega arhizma, in Anite Whitney iz Kalifornije, ki je bila obsodjena na več let zaporu na obtožbo kriminalnega sindikalizma.

Bil je aktiven tudi v Wickershamovi komisiji in je soavtor poročila o Mooneyjevi aferi, v katerem je razkrit omejevanje Mooneyja in Billingasa. Njegovo vodstvo obrambe v prizivni proceduri pred zveznim vrhovnim sodiščem daje upanje, da bo smrtna obsodba sedmih zamorcev ovržena.

BIVŠI MINISTER OBDOJA ŽALITVE BREZPOSELNIH

Pravi, da je označevanje zavarovanja proti brezposelnosti z besedo "dole" psovanje delavcev

New York.—(FP)—Bivši minister v angleški delavski vladi lord Snell je na zborovanju Lige za protekcijo starih oseb obsodil vse tiste, ki rabijo besedo "dole" v zvezi z zavarovanjem proti brezposelnosti. Pravi, da je označevanje brezposelnostne podpore z besedo "dole" "podlo psovanje, katerega se poslužujejo sebični ljudje. Beseda je namenjena za žalitev delavcev—in tudi boli—in njena raba nepravilna in zavražljiva.

"Angliji se očitja, da z zavarovanjem goji mrtno do dela in plemensko degeneracijo ter pospešuje demoralizacijo posameznika. V teh očitkih pa je izredno malo resnice. Angleški sistem brezposelnostnega zavarovanja sili zavarovanju drugih vrst. Tisti, ki prejema podpora iz tega fonda, tudi prispevajo vanj od svojega zaslužka; v slučaju, da je delavec brez dela, ima torej isto pravico do podpore kot oseba, ki je zavarovana proti požaru.

"Uprava tega fonda v Angliji posveča največjo pažnjo, da se pri nakazovanju podpore sklada ne izkorišča." Nato je citiral doznana vladne komisije, ki je različitih in neodgovornih obtožb preiskala poslovanje sklada in ugotovila, da je od 11,750,000 zavarovanih delavcev "le majhno število neupravičenih nakazil."

Lord Snell je rekel, da je Anglija rešila vprašanje oskrbovanja starih ljudi z uvedenjem starostne pokojnine. "Dasi ni noben sistem perfekten, je angleški sistem zavarovanja proti brezposelnosti in starosti vseeno veliko bolj kot pa nič.

"Ni mi do tega, da bi kritiziral postopanje Amerike napram brezposelnim; je pa v območju moje pravice kot oblikovalec, da povem, da so vse storje o pomankljivosti britanskega zavarovalnega sistema, s katerimi tako liberalno krmijo ameriško ljudstvo, bazirane na napačni podlagi."

arhizma, in Anite Whitney iz Kalifornije, ki je bila obsodjena na več let zaporu na obtožbo kriminalnega sindikalizma.

Bil je aktiven tudi v Wickershamovi komisiji in je soavtor poročila o Mooneyjevi aferi, v katerem je razkrit omejevanje Mooneyja in Billingasa. Njegovo vodstvo obrambe v prizivni proceduri pred zveznim vrhovnim sodiščem daje upanje, da bo smrtna obsodba sedmih zamorcev ovržena.

Norrisov protest proti militarizmu

Kritiziral je proslavo obletnice vstopa Amerike v svetovno vojno, ter opozoril senatorje na trpljenje brezposelnih

Washington, D. C., 7. apr.—Senator Norris, ki je pred petnajstimi leti glasoval proti vstopu Združenih držav v svetovno vojno, je včeraj nasprotoval senatorjem, ki so se izrekli za enourni odmor, da bodo v tem času lahko opazovali militaristično parado v proslavo tega dogodka. Njegov protest je naletel na gluha ušesa in senatorji so opazovali parado a stopnje kongresne palače.

"Z veseljem bi proslavljal dan premirja ali vsak drugi dan, da bi s tem počastili našo armado, mornarico in vojske," je rekel Norris. "Toda proslavljanje obletnice, ko je Amerika vstopila v svetovno vojno, ki je porinila civilizacijo na rob destrukcije, je najbolj nesmiselna propozicija, ki si jo more človek predstavljati."

Norris je potem opozoril senatorje na časopisno vest o milijonih lačnih delavcev, ki zaman iščejo dela.

"Pohod teh delavcev bi morali senatorji opazovati," je rekel Norris. "To je parada, katero je povzročil vstop Amerike v svetovno vojno in katere posledice občuti akoro ves svet."

"Šest milijonov brezposelnih v Ameriki; pohod teh ne bi mogli videti v enem dnevu. Par tisoč, ki korakajo mimo kapitola in se vselej ameriškega vstopa v svetovno vojno, si lahko ogledate v eni uri, toda pohod nesrečnih, lačnih in raztrganih, bi lahko opazovali en teden in še ne bi bilo konca."

"Žene, katerih moške ležijo na oni strani pod evetočim makom, otroke brez očetov, raztrgane in lačne—pohod teh bi morali opazovati."

Včerajšnja parada je bila največje razkazovanje ameriške militaristične sile, katero je Washington videl v zadnjih letih.

Predsednik Hoover, člani njegovega kabineta in drugi visoki vladni uradniki so opazovali pohod s posebnega stojišča pred kapitolom. Obe zbornici sta glasovali za enourni odmor, da so kongresniki in senatorji lahko opazovali militaristično parado.

Protivladna revolta v kitajski provinci

Nekateri vidijo v tem znamenje dobro organiziranega odpora proti Kaiševski diktaturi. Velika Britanija noče priznati nove mandžurske države

Peiping, 7. aprila.—General Han Fučü, governor province Santung, je prevzel vodstvo revolte, katere cilj je strmoglaviti nankingsko vlado. Opazovali pravijo, da to pomeni izbruh civilne vojne, katere namen je strmoglaviti nankingsko vlado, kateri načeljuje diktator Čiang Kaišek.

Governorji province Kwantung, Kwansi, Hunan, Sansi, Szechuan, Kveičov in Sulquan tudi zahtevajo takojšnjo vzpostavitev ustayne vlade in odpravo Kaišekove diktature.

London, 7. apr.—Velika Britanija noče priznati nove mandžurske države, katero je vzpostavila Japonska in kateri načeljuje bivši kitajski cesar Pu-yl. O tem je bil včeraj obveščen angleški parlament. Podtajnik za zunanje zadeve je v parlamentu izjavil, da je prejel komunikate od novega mandžurskega režima, ki se nanašajo na sklenitev normalnih diplomatskih odnosov z Veliko Britanijo. Informiral je zbornico, da ne bo odgovoril na komunikate in bo vso stvar ignoriral.

Vlada prepovedala konvencijo indijskih nacionalistov
New Delhi, 7. apr.—Britske avtoritete so včeraj prepovedale konvencijo vseindijskega nacionalističnega kongresa, ki je bila določena na 24. aprila. Kot vzrok je navedla, da kampanja civilne nepokorščine še ni bila odpoklicana.

SENATOR LEWIS PODPIRA ADMINISTRACIJO

Predlaga odpravo otroškega biroja in zvezne obrtne komisije

Washington.—(FP)—Demokratski senator Lewis iz Illinoisa se je postavil na čelo Hooverovega gibanja za "reorganizacijo zveznih birojev" in je te dni predložil resolucijo za odpravo otroškega biroja in zvezne obrtne komisije. Poteguje se tudi za potrditev Wilkersona, ki ga je Hoover imenoval za zveznega sodnika za sedmi distrikt.

Boj proti temu birojem je prišla administracija, ko je znižala apropiacije, demokratski senator Lewis ga hoče pa skončati čim popolneje. Scripps-Howard pravi v uvodnem članku pod naslovom "Umazano delo," v katerem obsoja akcijo administracije, da hočejo starogardisti obrtno komisijo odpraviti valed tega, ker je odkrila v preiskavi elektrarskega trusta preveč obtežljivega materiala. Da se pa kaj takega ne zgodi v bodoče, jo nameravajo reaktivirati ukiniti.

Ta komisija je v glavnem preiskovalna agencija kongresa. Njena naloga je paziti, da se industrijski hajduki ne poslužujejo preveč umazanih metod v konkurenčnem boju in pa skrbeti za interese konzumentov. Njeno največje delo je bilo do sedaj v preiskavi in nadziranju klavniške industrije, kjer je odpravila tiste razmere, katere je Upton Sinclair tako mojstrsko opisal v noveli "Džungel," da se je Amerika prebrnila selodece.

Ako bodo reaktivirali imeli svojo pot, se kaj takega ne bo več zgodilo. Lewisova resolucija predvideva transferiranje te komisije v področje zveznih sodišč, ki naj zaneprej vršijo silne preiskave. Ta sugestija je seveda farsa, ker sodišča prvič nimajo ekonomskih izvedencev v svrhu takih preiskav in drugič je v resoluciji rečeno, naj vsako sodišče vrši to delo le v svojem področju, kar že vnaprej onemogoča vsako večjo preiskavo. In to je tudi očiten namen interesov, katere zastopa v senatu J. Hamilton Lewis—Insulla in mesarski trust.

Glede zveznega otroškega biroja je Lewis pa toliko strahopeten, da ga v resoluciji ne imenuje s imenom. Pravi le, "naj kongres transferira vse biroje, ki se nanašajo na otroške, vzgojne in družinske zadeve, v področje trgovskega ali pa notranjega departmanta v svrhu odprave stroškov za njih vzdrževanje."

Stara francoska vas na prodaj

Cena je devetnajst tisoč dolarjev

Pariz, 7. apr.—"Vas na prodaj radi zmanjšanja prebivalstva. Cena 500,000 frankov (\$19,000)."

Ta oglas je danes objavil časopis "Le Matin." Vas, ki je na prodaj, je L'Aubepin v Burgundiji, kjer so sloviti vinogradi. Vas je stara več kot dva tisoč let in obsega krog 900 akrov sveta in ima 150 prebivalcev.

Ta oglas dokazuje veliko izselejevanje kmetijskega prebivalstva v mesta, ki se je zlasti povečalo po svetovni vojni. Vlak prevozi razdaljo med Parizom in to vasjo v dveh urah, avtomobil pa v štirih.

Podhranjeni čikaški šolarčki zahtevajo prosti prigrizek.

Okoli teh karakterjev je Adamčič spel vence križevih potov "Bohunkov" in "Hunkijev" v Ameriki. Zgodbe teh ljudi so dobro zadesne, resnične so do jedra. Na tisoče teh tragedij in tragikomedijs se je že zgodilo pod raznimi imeni in v raznih krajih velike amerike družine. Avtor je tudi dobro orisal življenje v naših naselbinah: dva mentalna tabora, plitvost in topast slovenakega, oziroma "bohunskega" časopisja z izjemo "čnega ali dveh listov." Inferiornost večine "bohunskih" duhovnov po ameriško-slovenskih farah in topo brezbriznost večine naših naseljencev, ki pridejo v Ameriko samo garat, jest in pit, atop, pretepat se, pet in prodajat ziala. (Konec prihodnj.)

Stanje brezposelnosti v Jugoslaviji

(Izvirno Prosveti.)

Ljubljana, sredi marca 1932. Brezposelnost v Sloveniji skor tudi v vsej državi stalno raste. Pred tem problemom stoji država prav za prav popolnoma brez moči, saj so njegovi viri tako globoko vsidrani v sistem današnjega gospodarstva, da bi se utegnili rešiti ta problem le z izpremembo sistema, ki bi ga bilo treba iz gospodarske anarhije dovesti v gospodarski red. Z drugimi besedami: postaviti je treba svet na glavo, da bo stal na trdnih nogah.

Kolikor se trudijo države in njene socialne ustanove s problemom brezposelnosti, se trudijo le za omiljenje tega zla, in to zato, ker je to zlo pač najhujša nevarnost za red in mir v državah. Zadržati brezposelnost s posameznimi akcijami in miloščinami pomeni zanje le odlagati čas, ko bodo množice delavcev planile, da si same uredijo svet. Koliko vršijo meščanske države akcije po svojih socialnih ustanovah, s svojo socialno politiko, je to le delo za njih obstoj. Odpraviti brezposelnost pomeni: odpraviti njene vzroke, odpraviti njene vzroke pomeni: izpremeniti gospodarski sistem, pomeni revolucijo. Ker meščanske države, ki dandanašnji vse trpijo od gospodarske krize, ki producira brezposelnost, to dobro vedo, hočejo s posameznimi reformami, podporami, miloščinami, ki pa jih vedno spremlja žandarmerija in vojaštvo, omiliti bedo delavstva in podaljšati svoje življenje.

Zavedno delavstvo mora razumeti ta razvoj in položaj, vedeti mora, da so vsi ti ukrepi zoper brezposelnost le krpujanje sistema, ki se bliža razsulu, in da bo le ta propad odpravil brezposelnost. Nekaj časa se da krpati, dolgo pa ne. Trpljenje, ki ga preživlja delavstvo vsega sveta, zapiranje fabriških vrat in metanje delavcev na ceste, v bedo, glad, smrt ali "zločin", zniževanje mezd itd. — vse to je jamstvo, da se kapitalistično gospodarstvo nahaja pred svojim tragičnim koncem, ko bo samega sebe požrl. Malo bo dobre dediščine, ki jo bo prevzel delavski razred, mnogo truda ga čaka, mnogo truda, pri urejanju in ustvarjanju.

Kakšen je položaj v Jugoslaviji?

Dobiti popolno in točno statistiko zaposlenih in nezaposlenih delavcev je nemogoče, kakor je nemogoče tudi drugod, v drugih državah. Najbolj natančno statistiko sestavi lahko Delavska zbornica, ki ima svoje poslovalnice po vsej državi in ki med drugim tudi zbira podatke o gibanju zaposlenosti in nezaposlenosti, o zniževanju mezd, redukcijah itd. Delavske zbornice so z zakonom ustanovljene institucije.

Delavske zbornice so zadnji čas zbrale podatke o nezaposelnosti v naši državi in po teh podatkih je pri nas brezposelnih 182.124 delavcev in delavk. To je za našo državo in glede na našo ne preveč razvito industrijo prav strahotno število, ki pa je v resnici najbrž še večje, če všteto one, ki so le delno zaposlene, če všteto brezposelne poslušalce itd.

Zato bi moral biti vladni problem brezposelnosti važnejši in bi moral ministrstvu za socialno politiko dovoliti povečani budget zaradi podpor brezposelnim. Toda izmed vseh proračunov je bil proračun ministrstva za socialno politiko procentualno najbolj znižan. Delavske zbornice so v neki svoji spomenici naglasile, da je brezposelnost "velik socialni problem in da je silnega pomena ne samo za kulturni razvoj, marveč tudi za notranji mir in red v državi". Armada brezposelnih utegne res postati najbolj grobarjeva tega "reda" in "mira". Toda naša vlada je slepa v tem in v marsičem, ter daje ministrstvu za socialno politiko med "drugorazredna" ministrstva. Nič za to. Nihče od nas ne bo žaloval, če se bo vlada prepozno domislila vsega tega.

Kako hira gospodarstvo pri nas, kažejo tudi podatki o konkurzih v državi. Leta 1930 je bilo pri jugoslovanskih sodiščih prijavljenih 561 konkurzov obrtnikov in podjetij, leta 1931 pa 500, torej nekoliko manj. Pomisliti pa treba, da je bila maja 1930 uvedena pri nas poravnava brez

konkurza z najmanjšo 40% kvoto. Zaradi teh poravnav je število konkurzov padlo, naraslo pa je zelo število teh poravnav, ki jih lahko štejemo mirno med konkurze. Leta 1930 je bilo 159 poravnav, leta 1931 pa 633. Skupno je bilo torej 1930. leta 720 insolvent, leta 1931 pa 1183! Za ilustracijo razmer so te številke tudi dokaj pomembne!

Jugoslavija ima torej zdaj nad 182.000 brezposelnih. Če računamo, da je prejemal vsak od teh brezposelnih le po 30 Din dnevne mezd, je izgubljenih mesečno 163 milijonov 800 tisoč dinarjev dohodkov za delavstvo!

Položaj v Sloveniji

V Sloveniji je brezposelnih krog 30.000 delavcev in delavk. Najlaže je opazovati padanje zaposlenosti po poročilih Okrožnega urada za zavarovanje delavcev, ki pa nima v svojem članstvu rudarjev in kovinarjev. Članstvo tega zavarovalnega urada je padlo od avgusta lani do februarja letos za 24.009 oseb. Toliko je torej brezposelnih v raznih privatnih in državnih podjetjih. K temu moramo zdaj še prišteti krog 2500 kovinarjev na Jesenicah, v Guštanju, ter 620 rudarjev v Senovem ter v Trbovljah. Če pomislimo še, da je nad 7000 poljskih delavcev iz Prekmurja hodilo vsako leto na delo v inozemstvo, kamor letos ne bodo mogli več iti, dobimo takole sliko:

V vsej Sloveniji je brezposelnih nad 30.000 delavcev in delavk, mnogo podjetij dela le v skrajšanem delovnem času. Mesečni primanjkljaj dohodkov delavstva se lahko ceni na 15 in celo več milijonov dinarjev.

Poglejmo nekoliko situacijo v podjetjih, ki imajo nad 50 delavcev! Glede na lanski februar je letos februarja padlo število delavstva:

v gradbeni industriji za... 1462
v lesni industriji za... 801
v papirni industriji za... 206
v tekstilni industriji za... 292

V steklarski industriji je popoln zastoj, vsi steklarji so brez poseln. Steklarske tovarne, ki so zaposlovale februarja 1930 še 1081 delavcev, so zaposlovale novembra 1931 le še 652 delavcev z omejenim delovnim časom, leto — 0. Vsi so na cesti. Ena tovarna stoji že 5 mesecev, druga pa dva meseca.

V usnjarski in čevljarški industriji je bilo leta 1930 zaposlenih 2037 delavcev, letos februarja pa je zaposlenih le še 1001 delavec! Več kot 50% usnjarskih delavcev je brez posla!

V kovinski industriji je bilo leta 1930 zaposlenih približno 6500 delavcev, dne 1. februarja letos nekaj nad 5000 delavcev, po 15. marcu pa je zaradi ustavitve jesenjskih tovarnih zaposlenih v Sloveniji le še krog 2.800. V mnogih kovinskih podjetjih delajo delavci v skrajšanem delovnem času, ponekod pa jih mislijo nekaj sto še odpustiti.

V kemični industriji je bilo zaposlenih leta 1930, nekaj nad 1000 delavcev, februarja 1932 jih je bilo le še nekaj nad 400!

V rudarski industriji zadnjih nekaj let ni bilo hudih redukcij. Ta panoga industrije je preživljala svoje hude krče pred osmi, desetimi leti in je tedaj bilo odpuščenih več tisoč rudarjev, ki so morali v tujino, odkoder pa se polagoma v skupinah vračajo. Dotok teh vračajočih se rudarjev iz inozemstva bo letos še močno narasel, ker so mnoge države izdale poseben zakon, s katerim mečejo inozemske delavce na cesto in čez mejo, da lahko zaposlujejo svoje državljane. Bilo pa je zadnje čase več redukcij v Trbovljah (dnevni kop), kjer so odpustili krog 320 delavcev, ter v Senovem, kjer so odpustili 300 delavcev.

Pripomniti treba še, da se odpušcanje delavcev v naših tovarnah in rudnikih občuti tem močnejše, ker so slovenski industrijski delavci povečini profesionalci, ki so pretrgali vse vezi s poljedelstvom in da živijo izključno le od mezd. V času brezposelnosti se nimajo kam zateči. Preživljanje njih družin zavisi od beračenja pri privatnikih in oblasteh ter socialnih institucijah, ki delijo podpore.

Kako je s temi podporami, kako je s skrbstvom za brezposelnost? Zavarovanja za čas brezposelnosti v Jugoslaviji ni in delavske organizacije ter socialno-politični uradi že več let zamažujejo od vlade, da sprejme tudi te določbe v svoje zakone.

Kakšna so sredstva za podporanje brezposelnosti? Javna borza dela v Ljubljani ima za podporo brezposelnim letno na razpolago 1 milijon dinarjev, banovina pol milijona, delavska zbornica, strokovne organizacije itd., pa spet 1 milijon, skupaj 2 in pol milijona Din.

(Konec prihodnjik.)

Drama v brazilskem pragozdu

Po poročilih angleškega generalnega konzula v Sao Paulu je angleški polkovnik P. H. Fawcett, ki je pred sedmimi leti izginil v brazilskem pragozdu, še vedno živ. Bajje ga imajo v ujetništvu Indijanci v močvirnih predelih Mata Grossa.

Fawcett, njegov sin in Raleigh Rimmel so odpotovali 10. januarja 1925 iz domovine z namenom, da bi prodrli v Mato Grosso in raziskali njegovo pokrajino. Njihova odprava je zasledovala izključno znanstvene smote. Fawcett si je bil namreč vbil v glavo, da mora najti razvaline stavbišč "belih Indijancev" v pragozdu in močvirju. Iskanje teh sledov davnine pa je zahtevalo mnogo denarja, ki ga idealni raziskovalci — niso imeli na razpolago.

Tako se je zgodilo, da je Fawcett nastopil pot do muzeja do muzeja, od Poncia do Pilata. Pripovedoval je povsod, kjer so se mu odprla vrata, o neslutnih odkritjih v obliki zlata in diamantov in o drugem prastarem nakitu. Ravnatelj muzejev so strme poslušali njegova izvajanja. Fawcett je pripovedoval, kako ležijo vsi opisani

zakladi na dnu ogromnega jezera v Mato Grossu. Obhujal jim je izročiti vse, kar odkrije, samo če podpro z denarjem njegovo ekspedicijo.

Ravnatelj so pač vedeli, da je Fawcett resen raziskovalec, denarja pa mu kljub temu niso dali. A Fawcett ni obupal. Pisal je članke in pojasnjeval avetu, kakšen namen ima njegova ekspedicija. Slednjič sta se našla dva trgovca, ki sta se jela zanimati za njegov podvig. Pomagali so mu, da si je opremil ladjo in odšel na pot.

Trgovca, ki sta podprla Fawcettovo ekspedicijo, sta stavila neke pogoje. Zarjasa sta na zemljevid, ki je prikazoval Mato Grosso, z največjo natančnostjo ravno črto in dobila od Fawcetta obljubo, da ponese s seboj tudi vsakovrstne naprave za iskanje kavčukovega drevesa. Podoba je, da je držal dano besedo — vsaj iz zanimanja, ki ga kaže Companhia Ford Industrial do Brasil iz Bonaviste za njegovo usodo, se da sklepati kaj takega.

Pred leti pa je Fawcett s svojima spremljevalcema izginil v brazilskem pragozdu. Sele zdaj prihaja novica, da Fawcett ni mrtve, kakor se je domnevalo do zadnjega časa, ampak da živi v ujetništvu pri Indijancih.

Companhia Ford Industrial je izsekala v brazilskem pragozdu 1200 ha šume in vsadila tamkaj 1.200.000 kavčukovih mladik. Pritegnila je k seboj 26.000 domačinov, ki morajo vsrtili svoje delo v najstrašnejših močvirjih na plan-tažah za kavčuk. Vsem tem tisočem nesrečnikov je — podzavestno seveda — utrl pot polkovnik Fawcett. S tem, da plantaže kavčukovih dreves naraščajo, je potrebno vedno več delavcev, čedalje več domačinov mora iz miru, v suženjstvo civilizacije, ki jih za naporno delo plačuje zelo slabo — s steklenico zganja ali s prgiščem koruze.

To je pravi vzrok indijanskega odpora proti prodiranju civilizacije v njihovo deželo in izrtev tega je postal angleški polkovnik Fawcett. Ni dvoma, da se Indijanci s tem, da drže Fawcetta v ujetništvu, maščujejo nad nedolžnim človekom. Ampak treba je pomniti, da oni ne vidijo v njem "nedolžnega raziskovalca, marveč belokožca, v katerem umirajo tisoči njihovih ožjih rojakov.

Davek na kratke lase

Bolgarski finančni minister je odredil, da je odsej podvržena davku vsaka dama, ki si da kratke ostrič lase ali pa ki zahteva trajno ondulacijo. Davek se plača naravnost pri brivcu, ki ga vnovi ob enem s svojim zaslužkom.

Gospodski pogovori

Sobarica: "Včeraj smo imeli pri nas veliko družbo. Vsi so se pripeljali z avtomobili, so bili elegantno oblečeni in so nosili sijajne nakit."

Služkinja: "In o čem so se pogovarjali?"

Sobarica: "O poslih."

Vaje za skakanje iz letala s parašutom. Slika je bila posneta v Rantoulu, Ill.

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje s 2. strani.)

li o sestanku newyorških soc., na katerem je bilo treba rešiti vprašanje, kako atališče naj bi tukajšnji socialisti zavzeli na pream Rusiji, in večina se je izrekla, da nikakršnega. Kaj je hotela manjšina, ni bilo pojasnjeno, gotovo pa je to, da je imela boljše simpatije z njo kot pa večina. Ona manjšina pa nedvomno narašča in bo tudi preprečila vse izkoriščanje, pa tudi ono, ki se nahaja v seni soc. Stavke: "Kje je razsodnost?" pa zadeva onega, ki hoče reševati delavsko vprašanje s kmetijstvom.

Geslo velja pri tretji inter.: "Delavci celega sveta, združite se!" Lenin ga je le izpopolnil tako, da ga ni mogoče izbrabljati, zakar bo tudi ostal nepozabljn, dokler bo človeštvo na zemlji. Dajmo priznanje tam, kjer ga je vredno dati. In kot dežela ga ni nobena bolj zaslužila kot Rusija. Zasluge se daje ljudem toliko časa, kolikor časa so jih vredni. Tudi Stalin v Rusiji jih ne bi dobil, da ni to, kar je.

Da sem kritiku že počel presedati z mojim dopisovanjem! Well, well, jaz sem mislil, da sem šele počel. Želim, da se o tem izrazijo tudi drugi čitatelji. Ako je to tako, potem pa drage volje zaključim. Tolažba, da oddaj naprej me bo držalo kmetijstvo nazaj v pisanju, je slaba, ker farmar nisem, sem tovariški delavec in časa imam tudi več kot ga hočem v sedanjih časih in tudi veliko drugih je takšnih. Kaj je pa on? Ako ga je volja, lahko mi osebno piše na apodaj označeni naslov. Privatne zadeve ne interisirajo čitateljev.

Joseph Drobnich, Gleason, Wis., R. 2.

Zadružniško gibanje v Clevelandu napreduje

Cleveland. — Moral bi zapisati v Euclidu, kajti tam se je otvorila nova in moderno urejena prodajalna clevelandске Slovenске zadružne zveze. Da je temu tako, sta dva razloga: na St. Clairju je potekla najemniška pogodba (lease) in ni bilo mogoče dobiti v bližini ugodnih prostorov za preselitev. V Euclidu so zavedni delavci zahtevali svojo trgovino — in dobili so jo!

To je sedaj njihovo podjetje, njih trgovsko dete, katerega morajo sami gojiti, ako hočejo, da ostane pri njih. Zadruga je stori-la vse v svoji moči, da je ustrela zahtevi in potrebi po domači, poštini in napredni trgovini s jestvinami in mesom. Skušala bo ustreči vsem kolikor najbolj mogoče; cene bo imela vedno najnižje za kakovost blaga, ki ga prodaja.

Rojaki, odjemalci, delničarji in drugi pa naj skrbijo, da se njih število veča, da stalno kupujejo v njej, pa bodo prihranili še več. S tem bodo prihranili na denarju, ohranili zdravje in splošno zadovoljnost glede hrane. Še več: denar bo našel pot nazaj k našim ljudem, v naše zavode — trgovske, bančne in kulturne, kajti vse se vrača zvestim zadružnjem — odjemalcem teh trgovin.

Euclid je zaledje in up te trgovine. On je poklican, da pokaže stalno navdušenje za svojo trgovino, da polže pot drugim. Tako da bomo rekli: kar zmorejo v Euclidu, to lahko tudi mi drug-

je! Ni težka stvar. Naloga je lahka. Gospodinja, čuvajte to prodajalno kot lastno dečo in tedaj se ni bati, da bi verižne trgovine (chain stores) uničile neodvisne trgovine naših rojakov, kateri podpirajo vestransko sorodjake v tej krizi. Vaše geslo bodi: Zadruga za nas, mi za zadrugo!

Joseph A. Siskovich.

Poročilo o stavki

Powhatan Point, Ohio. — To je malo mestce in naa Slovencev je samo 7 družin in par samecev. Raztreseni eden od drugega smo precej, a kljub temu smo organizirani v JSZ, akoravno ne beležimo posebnega uspeha, klub pa le imamo in obdržavamo redno sejo. Druga organizacija, za katero smo se zavzeli, je UMWA, stara unija premogarjev, ki je tu obstojala do 1927 stodstotno. Smelo rečem, da, ako bi bilo navdušenje zanjo poprej tako veliko kakor je sedaj, ne bi bila nikoli propadla.

Na 1. aprila so premogarji zastavkali v rudniku Powhatan, last Pittsburgh Terminal Coal Co. Drugi rov je obratoval s polno paro na 2. aprila in se je v njem hudo ponesrečel naš sobrat Steve Rubčić, rodom Hrvat. Bil je zapisnikar tukajšnjega društva "Rdeči prapor" št. 536 SN-PJ, je oženjen in ima 3 male otroke, ki bodo najbrž ostali brez očeta, kajti poskodb, ki jih je dobil, so smrtno. Zrušil se je nanj premog in kamenje od stene v prostoru, katerega je on spodrezaval s strojem. Hud udarec za prizadeto družino in za SNPJ.

Omenjeni rov je last Rail and River Coal Co., oddaljen od Powhatan tako miljo in pol. V njem je delalo na 4. aprila krog polovica rudarjev, drugi pa smo se zastavkali. Seje so obdržavajo dnevno. Tako smo se ta dan odločili, da gremo popoldne vsi petkrat omenjeni rov, kar se je tudi zgodilo, in nas je odkorakalo krog 700 mož, mogoče še več, kajti natančno število je težko določiti. Rudarji, ki so delali ta dan v tem rovu, so se nam takoj pridružili. Med nami sta bila dva organizatorja in smo takoj pri rovu ustanovili lokal, oziroma ga reorganizirali, kajti dobili smo nazaj čarter in staro številko ter pečat in drugo.

Drugo jutro (5. aprila) ob 4. zjutraj se je zbralo tako veliko število rudarjev skupaj, da nisem verjel, da se jih toliko nahaja tu. Šli smo na avto in avtotroke in jo ubrali na Big Run. Ta naselbina je oddaljena od tu kakih 7 milj in je rov last Rail River Coal Co. Piketi so prišli tudi iz drugih naselbin, tako da je množica brojila kakih 2 tisoč. Rudarji so se nam pridružili in takoj ustanovili ali reorganizirali lokal.

Stavka je sedaj tu 100% in kolikor je meni znano, je tako tudi drugod po vzhodnem Ohio, razen 1 ali 2 jam, kjer pa se bo mo — potrudili ustaviti obrat v najkrajšem času. Javno mnenje je z nami. Tukajšnji trgovci se nam dali brezplačno avtotroke in 100 galon gasoline za poho.

Jutri (6. apr.) nameravamo iti preko reke Ohio v West Va. v naselbino Chestnut Hill in tam skupno nastopiti z rudarji iz Moundville, W. Va., kjer so tudi na stavki v dveh rovih.

Naše geslo je: reorganizirati UMWA in jo očistiti korupcije! Apeliram na vse naselbine širom držav, da poročajo o tej važni stvari v dnevniku Prosveti, ker le iz lista kot je ta so poročila zanesljiva, ker prihajajo direktno od slovenskih delavcev. Po mojem mnenju so taka poročila v teh časih veliko bolj važna in potrebna kot pa kakšni koncerti in igre. Seveda, igre so še dobre, te pa le tedaj, ko človek pospravi dobro večerjo. Torej: večerja je prva!

John Kastrevac, član dr. 536.

Dobro so se postavili!

Cleveland, O. — Dne 3. aprila smo gostovali v Newburghu pri naših pevcih zbora "Delavec" na njihovem prvem koncertu, ki so ga priredili po petmesečnem obstanku. Pevski zbor "Delavec" odsek soc. kluba št. 28, je bil ustanovljen 8. okt. 1931. V tej kratki dobi so se izobno izvežbali in koncertni program so dobro izvršili. Njihov pevovodja J. Gombach je s tem izvršil težko delo. Čestitam njemu in zboru na uspehu, ki so ga bili na prvem koncertu. Ker ste v 5 mesecih izvršili to, je upanje, da bo ste prvi obletnici še nekaj več. Samo naprej in naprej po načrtani poti!

Kar se tiče nasprotnikov pevkega zbora "Delavec" in kluba št. 28, je najbolje, da se jih pušči pri miru, čeprav so bili in mogoče so še sedaj nekateri na delu, da uničijo to mlado pevsko društvo. Gotovo pa je prišel maršalkateri ob tej priliki do spoznanja, da se ne more to kar tjavendan storiti. Kdor drugim jemlje kopije, sam vanjo pada.

Pri "Delavčevem" programu je sodeloval tudi pevski zbor "Zarja", odsek soc. kluba št. 27 in češki pev. zbor "Vojan" pod vodstvom J. Krabca. Program je bil v splošnem dobro izvršen. V igri "Rudarji" se mi je zdelo nekaj pomanjkljivega, a prisor "Kranjski Janez v New Yorku" je bil boljši. Udeležba je bila nepričakovano dobra, tako da je bila dvorana premajhna. Bilo bi treba poklicati Ribnikane, da bi jo razširili. Videli sem čudne in simpatične, največ starih korenin iz Collinwooda, West Parka, Westsida, Maple Heightsa, posebno veliko pa jih je prišlo s St. Clairjeve ceste. Bili so večina korenjaki, ki so stali (le) v boju za pokret deset in desetletja. Kamor se ti ljudje obrnejo, tam je tudi nekaj uspeha zato, ker so vajtrajni in energični pa izkušeni!

Naznanjam cenjenemu občinstvu v Clevelandu in okolici, da bo priredil soc. klub št. 5 v West Parku (Cleveland) na 17. aprila v jugoslovanskem domu na McGowan ave. velik javni shod in koncert. Vsakega odzdruga (inje) in simpatičarja dolžnost je, da se, ako je mogoče, udeleži tudi te prireditve. Pomagajmo eden drugemu tudi na delavsko-kulturnem polju. Pridite in priprajite svoje prijatelje in znance. Povejte jim, da to je delavska prireditev. Vsak delavec se mora zavedati, kje je njegovo mesto in kaj mora, oziroma kaj je njegova dolžnost. Vsi na 17. aprila v West Park! Ako ne bo zadosti prostora v dvorani, bomo zasedli prostor okoli dvorane, saj takrat bo lep dan.

Anton Jankevich.

Ameriški pomorski in zračni manevri na Pacifiku, kjer se nekaj kuha.

